

ZÁKON

ze dne 2019

o ochraně oznamovatelů

Parlament České republiky se usnesl na tomto zákoně:

ČÁST PRVNÍ

ZÁKLADNÍ USTANOVENÍ

§ 1

Předmět úpravy

Tento zákon upravuje

- a) podmínky podávání oznámení podle tohoto zákona,
- b) poskytování ochrany osobám, které oznámení učinily a
- c) postavení Agentury na ochranu oznamovatelů (dále jen „Agentura“).

§ 2

Definice

(1) Oznámením se pro účely tohoto zákona rozumí

- a) podání nebo podnět, které zaměstnanec učiní v souvislosti s výkonem svého zaměstnání na základě skutečností, nasvědčujících tomu, že bylo jeho zaměstnavatelem, jiným zaměstnancem u téhož zaměstnavatele, osobou ve služebním poměru zařazenou u zaměstnavatele, členem orgánu zaměstnavatele nebo osobou, vykonávající veřejnou funkci u zaměstnavatele nebo stojící v jeho čele spácháno protiprávní jednání,
- b) podání nebo podnět, které státní zaměstnanec učiní v souvislosti s výkonem služby na základě skutečností nasvědčujících tomu, že bylo osobou vykonávající funkci služebního orgánu, státním zaměstnancem, zaměstnancem služebního úřadu nebo osobou vykonávající veřejnou funkci u služebního úřadu nebo stojící v jeho čele spácháno protiprávní jednání,
- c) podání nebo podnět, které voják z povolání (dále jen „voják“) učiní v souvislosti s výkonem služby na základě skutečností nasvědčujících tomu, že bylo osobou vykonávající funkci služebního orgánu, jiným vojákem nebo zaměstnancem působícím v Armádě České republiky spácháno protiprávní jednání, nebo
- d) podání nebo podnět, které fyzická osoba vykonávající službu v bezpečnostním sboru (dále jen „příslušník“) učiní v souvislosti s výkonem služby na základě skutečností nasvědčujících tomu, že bylo osobou vykonávající funkci služebního funkcionáře, příslušníkem nebo zaměstnancem bezpečnostního sboru spácháno protiprávní jednání.

(2) Protiprávním jednáním se pro účely tohoto zákona rozumí trestný čin, přešupek, nebo jednání, které má znaky přešupku.

(3) Oznamovatelem se podle tohoto zákona rozumí osoba, která podala oznámení podle odstavce 1, přičemž se opodstatněně domnívá, že oznamované informace jsou v době podání oznámení pravdivé.

(4) Dotčenou osobou se pro účely tohoto zákona rozumí osoba, na kterou bylo oznámení podáno, nebo se kterou je podezření na protiprávní jednání spojeno.

(5) Odvetným opatřením se pro účely tohoto zákona rozumí jakékoliv jednání či pohružka jednání jdoucí k tíži oznamovatele vyvolané oznámením, ke kterému dochází v souvislosti s výkonem práce, nebo služby.

(6) Zaměstnavatelem se pro účely tohoto zákona rozumí též služební úřad, služební orgán a bezpečnostní sbor.

(7) Zaměstnancem se pro účely tohoto zákona rozumí též státní zaměstnanec, voják a příslušník bezpečnostního sboru.

(8) Příslušnou osobou se pro účely tohoto zákona rozumí organizační jednotka zaměstnavatele, nebo osoba, která je povinna přijímat a prošetřovat oznámení podané prostřednictvím vnitřního oznamovacího systému a navrhopat opatření v návaznosti na podané oznámení.

(9) Příslušným orgánem se pro účely tohoto zákona rozumí orgán činný v trestním řízení příslušný přijímat oznámení nasvědčující tomu, že byl spáchán trestný čin, nebo orgán příslušný vést řízení o přešupku, nebo o jednání, které má znaky přešupku.

(10) Pověřeným zaměstnancem se pro účely tohoto zákona rozumí státní zaměstnanec, který v souladu s vnitřním předpisem vykonává v Agentuře činnosti podle tohoto zákona.

§ 3

Tímto zákonem není dotčena povinnost zachovávat mlčenlivost podle jiných právních předpisů. Za porušení smluvní povinnosti mlčenlivosti se nepovažuje jednání oznamovatele podle tohoto zákona.

ČÁST DRUHÁ

PODÁVÁNÍ OZNÁMENÍ A OCHRANA OZNAMOVATELE

Vnitřní oznamovací systém

§ 4

(1) Vnitřní oznamovací systém stanoví pravidla pro podávání oznámení, přičemž umožní jejich podávání ústně, v listinné nebo elektronické podobě, a to i anonymně.

(2) Vnitřní oznamovací systém stanoví zejména vhodná opatření k ochraně oznamovatelů, pravidla týkající se možného utajení totožnosti oznamovatele, organizační zajištění oznamování, informování oznamovatele o průběhu a výsledcích prošetření oznámení a lhůty k prošetření.

§ 5

(1) Vnitřní oznamovací systém zavede

- a) zaměstnavatel, zaměstnávající více než 50 zaměstnanců,
- b) zaměstnavatel s celkovým ročním obrátem nebo bilanční sumou roční rozvahy přesahující 10 milionů eur,
- c) právnická osoba, která je povinnou osobou podle zákona upravujícího některá opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu a
- d) veřejný zadavatel podle zákona o zadávání veřejných zakázek, vyjma obcí s méně jak 10 000 obyvateli; to neplatí, jde-li o obec vykonávající rozšířenou působnost.

(2) Zaměstnavatel, který je povinen zavést vnitřní oznamovací systém, určí příslušnou osobu.

§ 6

(1) Příslušná osoba je povinna prošetřit oznámení do 30 dnů. Příslušná osoba může v odůvodněných případech lhůtu prodloužit nejvýše o dalších 30 dnů. O prodloužení lhůty a důvodech je povinna oznamovatele informovat před uplynutím lhůty podle věty první.

(2) O výsledcích prošetřování oznámení je příslušná osoba povinna bezodkladně informovat oznamovatele a poskytnout mu možnost se vyjádřit.

(3) Po prošetření oznámení je zaměstnavatel povinen přijmout nezbytná opatření k nápravě zjištěných nedostatků či protiprávního stavu. O těchto opatřeních je příslušná osoba povinna oznamovatele neprodleně informovat.

(4) V odůvodněných případech může oznamovatel podat oznámení svému nadřízenému nebo jeho zástupci, a to tehdy, je-li oznamovatel přesvědčen, že podání oznámení prostřednictvím příslušné osoby by vedlo ke zmaření prošetření oznámení, a to kvůli jejímu vztahu k předmětu oznámení nebo dotčeným osobám.

§ 7

Informace o způsobech podávání oznámení a označení příslušné osoby musí být uveřejněny takovým způsobem, aby byly dostupné pro všechny zaměstnance.

§ 8

Evidence oznámení

Zaměstnavatel podle § 5 odst. 1 je povinen po dobu 3 let ode dne podání oznámení vést evidenci oznámení v rozsahu:

- a) datum přijetí oznámení,
- b) jméno a bydliště osoby, která oznámení podala, pokud se nejedná o anonymní oznámení,
- c) předmět oznámení,
- d) datum ukončení prošetřování oznámení a
- e) výsledek prošetření oznámení.

§ 9

Vnější oznamovací systém

(1) Oznámení se prostřednictvím vnějšího oznamovacího systému podává u příslušného orgánu nebo Agentury.

(2) Oznamovatel může podat oznámení prostřednictvím vnějšího oznamovacího systému zejména tehdy, pokud

- a) nebyl zaveden vnitřní oznamovací systém podle tohoto zákona,
- b) oznamovatel si nebyl vědom existence vnitřního oznamovacího systému, nebo pro něj nebyl dostupný,
- c) oznamovatel podal oznámení prostřednictvím vnitřního oznamovacího mechanismu, zaměstnavatel však v přiměřené lhůtě nepřijal nezbytná opatření k nápravě podle § 6 odst. 3, nebo
- d) se oznamovatel domnívá, že oznámení podané prostřednictvím vnitřního oznamovacího systému by zmařilo jeho prošetření.

§ 10

Povinnost podat oznámení

Povinnost podat oznámení příslušnému orgánu podle jiného zákona není dotčena ustanoveními tohoto zákona o právu podat oznámení prostřednictvím vnitřního oznamovacího systému nebo prostřednictvím Agentury.

§ 11

Zákaz poskytnout údaje třetím osobám

Agentura, příslušné orgány a příslušné osoby neposkytnou třetím osobám informace, které by mohly zmařit prošetření oznámení. Totožnost oznamovatele je možné sdělit třetím osobám pouze se souhlasem oznamovatele.

§ 12

Zákaz odvetných opatření

Oznamovatel nebo osoba jemu blízká nesmí být z důvodu podání oznámení jakkoliv postihován, a to zejména

- a) propuštěním z pracovního poměru, odvoláním nebo zproštěním výkonu služby, přeložením na jinou pozici či bezdůvodným nepovýšením,
- b) snížením platu nebo mzdy, změnou pracovní doby, změnou pracoviště, nebo
- c) diskriminací nebo znevýhodněním.

ČÁST TŘETÍ

AGENTURA NA OCHRANU OZNAMOVATELŮ

Hlava I

Působnost Agentury

§ 13

Zřizuje se Agentura, která je organizačním útvarem Ministerstva spravedlnosti.

§ 14

Agentura

- a) poskytuje oznamovatelům informace v souladu s tímto zákonem,
- b) vykonává poradenství ve věcech ochrany oznamovatelů,
- c) přijímá oznámení podle tohoto zákona,
- d) vydává osvědčení podle § 22 a
- e) plní další úkoly stanovené zákonem.

Hlava II

Informativní a poradenská činnost Agentury

§ 15

Informace poskytované na internetových stránkách

Agentura uveřejní na internetových stránkách

- a) způsoby, jakými je možné podat oznámení podle tohoto zákona včetně uvedení kontaktních údajů na příslušné orgány,
- b) informace o lhůtách a postupech příslušných orgánů v případě podání oznámení,

- c) informace o lhůtách a postupu Agentury v případě, že oznámení bude v souladu s tímto zákonem podáno prostřednictvím Agentury,
- d) informaci o tom, že žádné informace uvedené v oznámení nebudou poskytnuty třetím osobám bez souhlasu oznamovatele a informace týkající se zpracování osobních údajů,
- e) podmínky, za kterých může oznamovatel získat ochranu podle tohoto zákona a jiných právních předpisů a jakým způsobem může oznamovatel postupovat v případě odvetných opatření a
- f) kontaktní údaje Agentury.

§ 16

Poradenství

(1) Agentura poskytuje informace o postupech při podávání oznámení.

(2) Agentura průběžně poskytuje informace oznamovatelům o jejich právech a povinnostech, a to i v případě, kdy oznamovatel podal oznámení k příslušnému orgánu. Pravidla důvěrnosti uvedená v § 18 se použijí obdobně.

Hlava III

Přijímání oznámení a vydání osvědčení

Díl 1

Oznámení

§ 17

Přijetí oznámení

(1) Oznámení směřované Agentuře lze podat

- a) v listinné podobě nebo elektronicky,
- b) ústně při osobním hovoru s pověřeným zaměstnancem, nebo
- c) ústně prostřednictvím telefonního hovoru s pověřeným zaměstnancem.

(2) V případě podání oznámení podle odstavce 1 písm. a) Agentura bez zbytečného odkladu oznamovatele o přijetí oznámení vyrozumí, ledaže

- a) oznamovatel výslovně požádal Agenturu, aby ho o přijetí oznámení nevyrozumívala, nebo
- b) je zřejmé, že vyrozuměním o přijatém oznámení by došlo k ohrožení ochrany totožnosti oznamovatele.

(3) V případě podání oznámení podle odstavce 1 písm. b) pověřený zaměstnanec sepíše o podaném oznámení písemný záznam. Pověřený zaměstnanec umožní oznamovateli, aby se k záznamu vyjádřil s tím, že jeho vyjádření se přiloží k záznamu.

(4) V případě podání oznámení podle odstavce 1 písm. c) je Agentura oprávněna hovor s oznamovatelem nahrát. Na tuto skutečnost pověřený zaměstnanec oznamovatele upozorní na začátku telefonního hovoru. Pověřený zaměstnanec sepíše písemný záznam s úplným přepisem hovoru. Pověřený zaměstnanec umožní oznamovateli, aby se k záznamu vyjádřil s tím, že jeho vyjádření se přiloží k záznamu. Není-li hovor nahráván, použije se odstavec 3 obdobně.

(5) Ve vyzoomění podle odstavce 2 nebo v písemném záznamu podle odstavců 3 a 4 musí být oznamovatel poučen o právu žádat spolu s podáním oznámení o vydání osvědčení podle § 22 a musí být poučen o důsledcích vědomě nepravdivého oznámení.

§ 18

Důvěrnost oznámení

(1) Agentura přijme potřebná opatření, aby byla chráněna totožnost oznamovatele a aby údaje z obsahu oznámení, včetně údajů o totožnosti oznamovatele, byly sděleny třetím osobám pouze se souhlasem oznamovatele.

(2) Agentura zajistí, aby se s obsahem oznámení a totožností oznamovatele seznámili pouze pověření zaměstnanci.

§ 19

Doplnění oznámení

Je-li to nutné k dalšímu postupu podle tohoto zákona, vyzve Agentura oznamovatele k doplnění potřebných údajů a případně jej vyzve, aby se vyjádřil k tomu, zda je možné jeho totožnost poskytnout třetím osobám. Ustanovení § 17 odst. 2 se použije obdobně.

§ 20

Naložení s oznámením

(1) Agentura nejpozději do 30 dnů ode dne podání oznámení

- a) informuje příslušný orgán o podezření na protiprávní jednání, shledá-li, že skutečnosti uvedené v oznámení naplňují znaky protiprávního jednání a ze všech okolností, které jí jsou známy, neplyne, že oznámení se zakládá na nepravdivých informacích,
- b) vyzoomí oznamovatele o tom, že nejde o oznámení podle tohoto zákona; to neplatí, nelze-li zjistit totožnost oznamovatele, nebo
- c) vyzoomí oznamovatele o tom, že na základě skutečností uvedených v oznámení a dalších okolností, které jsou jí známy, neshledala, že jsou naplněny znaky protiprávního jednání, nebo shledala, že oznámení se zakládá na nepravdivých informacích, a poučí oznamovatele o právu podat oznámení příslušnému orgánu; to neplatí, nelze-li zjistit totožnost oznamovatele.

(2) Postupuje-li Agentura podle odstavce 1 písm. a), vyzoomí o tom oznamovatele a poučí jej o možnosti požádat Agenturu o vydání osvědčení podle § 22, pokud tak oznamovatel neučinil spolu s podáním oznámení. Ustanovení § 17 odst. 2 se použije obdobně.

(3) Totožnost oznamovatele sdělí Agentura příslušnému orgánu jen s jeho souhlasem. Pokud se oznamovatel k tomu nevyjádří, má se za to, že se sdělením totožnosti souhlasí; o tom musí být poučen.

§ 21

Společné ustanovení

Informuje-li příslušný orgán, kterému byl podán podnět podle § 20 odst. 1 písm. a), Agenturu v souladu s jinými právními předpisy o svém dalším postupu, vyzoomí o tom Agentura oznamovatele. Ustanovení § 17 odst. 2 se použije obdobně.

Díl 2

Osvědčení

§ 22

(1) Požádá-li o to oznamovatel, vydá mu Agentura osvědčení o tom, že na základě jeho oznámení informovala příslušný orgán o podezření na protiprávní jednání (dále jen „osvědčení“).

(2) Oznamovatel může podat žádost o vydání osvědčení již společně s podáním oznámení. Postupuje-li Agentura podle § 20 odst. 1 písm. a), vydá oznamovateli osvědčení neprodleně poté, co informovala příslušný orgán o podezření na protiprávní jednání. Postupuje-li Agentura podle § 20 odst. 1 písm. b), nebo c), sdělí oznamovateli ve vyzoomění, že osvědčení nelze vydat.

§ 23

Vyjdou-li po vydání osvědčení najevo takové skutečnosti, které by způsobily, že pokud by je Agentura v době prošetřování oznámení znala, nepostupovala by podle § 20 odst. 1 písm. a), hledí se na takové osvědčení, jako by bylo vydáno v rozporu s právními předpisy.

Díl 3

Evidence

§ 24

Vedení evidence

(1) Agentura vede evidenci oznámení podaných prostřednictvím Agentury. Agentura je povinná po dobu 3 let ode dne podání oznámení vést evidenci oznámení v rozsahu:

- a) datum přijetí oznámení,
- b) jméno a bydliště osoby, která oznámení podala, pokud se nejedná o anonymní oznámení,

- c) předmět oznámení,
- d) datum ukončení prošetřování oznámení a
- e) výsledek prošetření oznámení.

(2) Agentura vede evidenci o počtu žádostí o vydání osvědčení, ve které samostatně sleduje počet vydaných osvědčení, počet zrušených osvědčení a důvody, proč bylo osvědčení zrušeno.

ČÁST ČTVRTÁ

USTANOVENÍ SPOLEČNÁ A ZÁVĚREČNÁ

§ 25

Vztah ke správnímu řádu

Na postup podle tohoto zákona, s výjimkou ustanovení § 22 a 23, se nepoužije správní řád.

§ 26

Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2021.